

**SAIMAA
ILMIÖ**

Lappeenrannan asukkaiden näkemykset kaupungin kulttuuritarjonnasta

**SAIMAA-ILMIÖLLÄ ELINVOIMAA JÄRVI-SUOMEEN –
SAVONLINNA EUROOPAN KULTTUURI-
PÄÄKAUPUNGIKSI 2026 -HANKE**

Katja Pasanen & Mia Vepsäläinen
Marraskuu 2021

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Sisällys

1. JOHDANTO.....	3
2. MENETELMÄT.....	3
3. KYSELYN TULOKSET.....	4
3.1. Kyselyn vastaajat	4
3.2. Kulttuurin harrastuneisuus.....	6
3.3. Suhtautuminen kulttuuriin ja kulttuurin merkitys elämässä.....	8
3.4. Kunnan kulttuuritarjonnan merkitys ja tyytyväisyys tarjontaan	10
3.5. Kulttuuritarjonnan käyttö.....	18
3.6. Kulttuuritarjonnan kehittämistarpeet ja osallisuus.....	23
4. LOPUKSI	28
Lähteet.....	31

1. JOHDANTO

Itä-Suomen neljä maakuntaliittoa päättivät vuonna 2018 hakea kulttuuripääkaupunkititteliä yhteisellä hakemuksella, Savonlinna nimettynä hakijakaupunkinaan. Pohjois-Savon maakuntaliitosta lähtenyt idea konkretisoitui toukokuussa 2019, jolloin kaksi Etelä-Savon maakuntaliiton rahoittamaa EAKR-hanketta alkoivat viedä hakemusprosessia käytännössä eteenpäin. Hakuprojekti nimettiin Saimaa-ilmiö2026:ksi, ja sitä toteutettiin vuosien 2019–2021 välillä kolmen eri hankkeen voimin. Etelä-Savon maakuntaliiton hallinnoima hanke, Kulttuurista elinvoimaa Järvi-Suomeen – Savonlinna Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026-hanke (2019–2020), Itä-Suomen yliopiston Tutkimuksella tukea – Savonlinna Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026-tutkimushanke (2019–2020) sekä Savonlinnan kaupungin hallinnoima jatkohanke Saimaa-ilmiöllä elinvoimaa Järvi-Suomeen - Savonlinna Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026-hanke (2020-2022) toteuttivat kaksivaiheisen Euroopan kulttuuripääkaupungin hakuprosessin, joka päättyi kesällä 2021 vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungin valintaan Suomesta. Titteli myönnettiin tiukan kilpailun jälkeen Oululle.

Sen lisäksi, että edellä mainittu hankeperhe toteutti laajan ja vaativan kulttuuripääkaupungin hakuprosessin, on hankkeiden tavoitteena ollut kohottaa kulttuurin profiilia koko Itä-Suomessa sekä lisätä alueiden välistä yhteistyötä kulttuurin saralla sekä myös eri toimialojen välillä. Osana kulttuuripääkaupunkihakua Itä-Suomen neljän maakunnan alueelle määriteltiin visio vuodelle 2030 ja tavoitteet ja alatavoitteet, jotka tulisi saavuttaa vision toteutumiseksi. Hakukirjassa määriteltiin myös indikaattorit kullekin tavoitteelle sekä tietolähteet ja tutkimukset, joita tarvitaan tiedon keräämiseksi. Vaikka kulttuuripääkaupunkititteliä ei Saimaa-ilmiön alueelle tullut, on osa näistä listatuista tutkimuskokonaisuuksista järkevää toteuttaa kulttuuritoiminnan ja kulttuuritoimialan kehittämiseksi Itä-Suomessa. Haun ensimmäisessä vaiheessa toteutettiin tutkimus Saimaan alueen asukkaiden alueellisista identiteeteistä. Toisella hakukierroksella päätettiin toteuttaa ensimmäinen Itä-Suomen laajuinen tutkimus liittyen kuntien kulttuuritarjontaan. Tutkimuksen teemoina oli muun muassa alueen asukkaiden suhtautuminen kulttuuria ja oman kunnan kulttuuripalveluita kohtaan, osallisuus ja kulttuurihyvinvointi. Useilla alueen kunnilla ei ole itsellään ollut resursseja kerätä laajaa tutkimusaineistoa oman kuntansa kulttuuritarjonnan kehittämisen tueksi, ja tällä tutkimuksella vastattiin tähän puutteeseen.

Tämä raportti keskittyy kuntien kulttuuritutkimuksessa kerätyn aineiston ja tulosten raportointiin Lappeenrannan kaupungin osalta.

2. MENETELMÄT

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, kuinka Itä-Suomen neljän maakunnan alueen (Etelä-Savo, Etelä-Karjala, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala) asukkaat

- suhtautuvat kulttuuriin ja taiteeseen yleisesti,
- miten he kokevat oman kotikuntansa kulttuuritarjonnan ja kuinka he osallistuvat siihen
- millaisia vaikutuksia he kokevat kulttuuritapahtumiin ja tilaisuuksiin osallistumisella olevan, sekä
- kuinka he haluaisivat osallistua oman kuntansa kulttuuritarjonnan kehittämiseen.

Lisäksi vastaajilta kysyttiin heidän demografisia taustatietojaan. Kyselyn kysymykset pohjautuvat suurelta osin aiempiin olemassa oleviin kulttuuripalveluita ja kulttuurin käyttöä selvittäneisiin tutkimuksiin (esim. Ruokolainen et al. 2019; TNS Gallup & Suomen kulttuurirahasto 2013; Tilastokeskus 2021; Virolainen 2015).

Tutkimuksen aineisto kerättiin kahdella samanlaisella sähköisellä kyselylomakkeella syyskuussa 2021. Toinen kysely välitettiin Suomen Onlinetutkimus Oy:n kuluttajapaneelin Itä-Suomessa asuville jäsenille. Kuluttajapaneeli oli tutkimuksen pääasiallinen aineistonkeruumenetelmä, sillä kuluttajapaneelilla voidaan kohtalaisen helposti saavuttaa tutkimusalueen väestöä edustava otos. Rinnalle päätettiin ottaa kuitenkin käyttöön myös toinen kyselylinkki, joka oli avoimessa jaossa Itä-Suomen kuntien ja Saimaa-ilmiön verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Tämän avoimen linkin avulla pyrittiin täydentämään etenkin pienempien kuntien osalta kuntakohtaista vastausmäärää, sillä etukäteen oli tiedossa, että kuluttajapaneelilla ei tulla saamaan kattavaa otosta pienemmiltä paikkakunnilta. Paneelitutkimukseen vastasi kaikkiaan 1524 ja julkiseen kyselyyn 658 Itä-Suomen neljän maakunnan alueen asukasta.

Lappeenrannan osalta saatiin paneelitutkimukseen 156 vastausta ja julkisen lomakkeen kautta 62 vastausta. Kaikkiaan vastauksia saatiin siis 218 kappaletta. Paneelilla kerätyn aineiston raportti löytyy kokonaisuudessaan täältä: <https://link.webpolsurveys.com/short/346d4d8634fa4c21974451a460d07522> ja julkisen lomakkeen tulokset täältä: <https://link.webpolsurveys.com/short/3085fc0017fc4cf29fc3454c0dcb7afe>. Nämä kaksi aineistoa on raportoitu erikseen, sillä niiden vastaajat eroavat merkittävästi toisistaan. Paneelitutkimuksen vastaajat edustavat monipuolisemmin Itä-Suomen asukkaita. Julkisesti jaetun lomakkeen vastaajat ovat sen sijaan sellaisia henkilöitä, jotka ovat kulttuurista kiinnostuneita eli kulttuurin aktiivisia kuluttajia.

Tässä raportissa esitetään kuitenkin koosteenomaisesti molempien aineistojen tuloksia rinnakkain ja niiden rinnalla esitetään myös näiden kahden aineiston yhdistämisestä saadut tulokset. Lisäksi tässä raportissa analysoidaan tutkimusaineiston avoimet kysymykset, vedetään tuloksia yhteen sekä esitetään johtopäätökset joitakin tulevaisuuden kehittämideoita Lappeenrannan osalta.

3. KYSELYN TULOKSET

3.1. Kyselyn vastaajat

Lappeenrannan osalta kyselyihin vastanneiden taustatiedot on esitetty taulukossa 1. Julkiseen lomakkeeseen vastanneet ovat paneelikyselyn vastaajia vanhempia keski-ikältään, useammin naisia ja koulutustasoltaan korkeamman koulutuksen saaneita. Näiden kysymysten osalta näiden kahden aineiston väliltä löytyi tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, $p < 0,001$). Sen sijaan elämäntilanteen tai tulotason osalta eroja ei ollut löydettävissä.

Taulukko 1. Vastaajien taustatiedot

	Paneeli, N=156	Julkinen lomake, N=62	Koko aineisto, N=218
Vastaajien määrä	156	62	218
Ikä ***			
Alle 30 v.	34 %	15 %	29 %
30–44 v.	35 %	23 %	31 %
45–59 v.	18 %	43 %	25 %
60 v. tai vanhempi	14 %	20 %	15 %
Keski-ikä	39,0 v.	47,7 v.	41,5 v.
Sukupuoli ***			
Mies	49 %	18 %	40 %
Nainen	50 %	81 %	59 %
Muu/en halua sanoa	1 %	2 %	1 %
Koulutus ***			
Peruskoulu	6 %	3 %	6 %
Lukio tai ammattitutkinto	50 %	19 %	41 %
Alempi korkeakoulututkinto	25 %	37 %	28 %
Ylempi korkeakoulututkinto tai korkeampi	17 %	37 %	23 %
Muu	1 %	3 %	2 %
Elämäntilanne			
Palkkatyössä tai yrittäjänä	52 %	63 %	55 %
Työtön tai lomautettu	8 %	7 %	8 %
Eläkkeellä	17 %	15 %	16 %
Opiskelija tai koululainen	19 %	13 %	17 %
Kotona lasten kanssa tai huolehdiin muusta omaisesta	1 %	0 %	1 %
Muu	3 %	0 %	2 %
En halua sanoa	0 %	3 %	1 %
Arvion oman kotitalouden tuloista suhteessa Suomen keskiarvoon			
Kotitalouteni on pienituloinen	39 %	31 %	36 %
Kotitalouteni on keskituloinen	56 %	55 %	56 %
Kotitalouteni on korkeatuloinen	6 %	15 %	8 %

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, $p < 0,05$), tilastollisesti merkittävä ero (**, $p < 0,01$) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, $p < 0,001$)

Julkiseen lomakkeeseen vastanneet kokivat oman elämänlaatunsa hieman paremmaksi kuin paneelitutkimukseen vastanneet (tilastollisesti erittäin merkittävä ero) (taulukko 2). Kaikista

lappeenrantalaisista vastaajista lähes 80 prosenttia koki oman elämänlaatunsa hyväksi tai erittäin hyväksi. Lappeenrantalaisten osalta löytyi tilastollisesti merkittävä ero kaikkien elämänlaatua mittaavien yksityiskohtaisempien muuttujien osalta (taulukko 3). Myös elämänlaadun eri osa-alueita tarkasteltaessa kävi ilmi, että julkiseen kyselyyn vastanneet ovat jonkin verran tyytyväisempiä omaan terveyteensä, itseensä, omiin ihmissuhteisiinsa, elinympäristöönsä ja kykyyn selviytyä jokapäiväisistä toimista.

Taulukko 2. Vastaajien arvio omasta koetusta elämänlaadustaan.

*** (til. erittäin merkittävä ero)	Paneelidata, vastaajista %	Julkinen lomake, vastaajista %	Koko aineisto, vastaajista %
Erittäin heikko	1 %	2 %	1 %
Heikko	8 %	0 %	6 %
Ei hyvä eikä huono	19 %	10 %	16 %
Hyvä	62 %	60 %	62 %
Erittäin hyvä	10 %	29 %	16 %

Taulukko 3. Kuinka tyytyväinen olet... (skaala: 1=erittäin tyytymätön ... 5=erittäin tyytyväinen)

	Paneelidata ka.	Julkinen lomake ka.	Koko aineiston ka.	Koko aineiston mediaani	Tilastollisesti merkitsevä ero
terveyteesi	3,6	4,0	3,7	4	**
kykyysi selviytyä jokapäiväisistä toimista	4,0	4,3	4,1	4	*
itseesi	3,6	4,0	3,7	4	**
henkilökohtaisiin ihmissuhteisiisi	3,7	4,1	3,8	4	**
elinympäristösi/asuinpaikkasi olosuhteisiin	3,9	4,1	3,9	4	*

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, $p < 0,05$), tilastollisesti merkittävä ero (**, $p < 0,01$) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, $p < 0,001$)

3.2. Kulttuurin harrastuneisuus

Julkiseen kyselyyn ja paneelitutkimukseen osallistuneet lappeenrantalaiset eivät juurikaan eronneet kulttuurin harrastamisen osalta (taulukko 4). Ainoat tilastollisesti merkitsevät erot löytyivät ”soittanut musiikki-instrumenttia”, ”tehnyt taidetta, videoita, elokuvia, tietokoneanimointia tai videopelejä digitaalisilla laitteilla (taiteen muotona tai harrastuksena)” sekä ”harrastanut muuta kulttuuriharrastusta” muuttujan osalta. Yleisimpiä kulttuuriharrastuksia vastaajien keskuudessa olivat musiikin kuuntelu, lukeminen ja äänikirjojen kuuntelu sekä laulaminen. Sen sijaan esimerkiksi käsitöiden harrastamisessa ei näy koronapandemian herättämää buumia.

Taulukko 4. Vastaajien kulttuuriharrastusten harrastaminen. Kuinka usein viimeisen 12 kk aikana olet...

	Päivittäin	Useana päivänä viikossa	Kerran viikossa	1-3 kertaa kuussa	Harvemmin	En kertaakaan
LUKENUT TAI KUUNNELLUT ÄÄNIKIRJAA						
Paneeli	15 %	13 %	11 %	22 %	22 %	17 %
Julkinen	18 %	23 %	5 %	13 %	21 %	21 %
Koko aineisto	16 %	16 %	9 %	20 %	22 %	18 %
KUUNNELLUT MUSIIKKIA						
Paneeli	59 %	17 %	10 %	11 %	3 %	1 %
Julkinen	58 %	34 %	0 %	2 %	7 %	0 %
Koko aineisto	59 %	22 %	7 %	8 %	4 %	1 %
LAULANUT (HARRASTUKSENA)						
Paneeli	5 %	8 %	9 %	7 %	15 %	56 %
Julkinen	10 %	11 %	15 %	0 %	16 %	48 %
Koko aineisto	6 %	9 %	11 %	5 %	15 %	54 %
SOITTANUT MUSIIKKI-INSTRUMENTTIA *						
Paneeli	2 %	5 %	5 %	8 %	18 %	62 %
Julkinen	7 %	5 %	16 %	7 %	16 %	50 %
Koko aineisto	3 %	5 %	8 %	8 %	17 %	58 %
SÄVELTÄNYT / KIRJOITTANUT MUSIIKKIA						
Paneeli	1 %	3 %	5 %	5 %	6 %	81 %
Julkinen	0 %	5 %	2 %	7 %	8 %	79 %
Koko aineisto	1 %	3 %	4 %	6 %	7 %	80 %
TANSSINUT TAI HARRASTANUT JOTAIN TANSSIMUOTOA						
Paneeli	1 %	4 %	6 %	9 %	19 %	62 %
Julkinen	2 %	8 %	13 %	5 %	21 %	52 %
Koko aineisto	1 %	5 %	8 %	8 %	19 %	59 %
HARJOITELLUT TAI ESIINTYNYT NÄYTELMÄSSÄ / OPPERASSA / MUSIKAALISSA						
Paneeli	0 %	3 %	4 %	3 %	8 %	83 %
Julkinen	2 %	2 %	5 %	0 %	5 %	87 %
Koko aineisto	1 %	2 %	4 %	2 %	7 %	84 %
MAALANNUT TAI PIIRTÄNYT						
Paneeli	1 %	6 %	8 %	19 %	26 %	42 %
Julkinen	2 %	3 %	5 %	10 %	32 %	48 %
Koko aineisto	1 %	5 %	7 %	16 %	28 %	44 %

	Päivittäin	Useana päivänä viikossa	Kerran viikossa	1-3 kertaa kuussa	Harvemmin	En kertaakaan
TEHNYT TAIDETTA, VIDEOITA, ELOKUVIA, TIETOKONEANIMOINTIA TAI VIDEOPELEJÄ DIGITAALISILLA LAITTEILLA (TAITEEN MUOTONA TAI HARRASTUKSENA) *						
Paneeli	3 %	3 %	3 %	13 %	12 %	67 %
Julkinen	3 %	2 %	0 %	8 %	10 %	77 %
Koko aineisto	3 %	2 %	2 %	12 %	12 %	70 %
KIRJOITTANUT TARINOITA, RUNOJA, NOVELLEJA TAI NÄYTELMIÄ						
Paneeli	0 %	6 %	4 %	8 %	11 %	72 %
Julkinen	2 %	2 %	7 %	3 %	19 %	68 %
Koko aineisto	1 %	5 %	5 %	6 %	13 %	71 %
TEHNYT ERILAISIA KÄSITÖITÄ (ML. VEISTOKSET JA SAVITYÖT)						
Paneeli	3 %	6 %	6 %	15 %	21 %	49 %
Julkinen	7 %	7 %	3 %	11 %	27 %	45 %
Koko aineisto	4 %	6 %	5 %	14 %	23 %	48 %
HARRASTANUT MUUTA KULTTUURIHARRASTUSTA *						
Paneeli	2 %	5 %	6 %	12 %	33 %	42 %
Julkinen	7 %	7 %	13 %	15 %	29 %	31 %
Koko aineisto	3 %	5 %	8 %	13 %	32 %	39 %

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, $p < 0,05$), tilastollisesti merkittävä ero (**, $p < 0,01$) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, $p < 0,001$)

3.3. Suhtautuminen kulttuuriin ja kulttuurin merkitys elämässä

Lappeenrantaisten vastaajien näkemykset kulttuuria ja taidetta koskeviin yleisiin väittämiin ovat melko positiivisia (taulukko 5). Julkiseen lomakkeeseen vastanneet eli kulttuurin aktiivisemmat käyttäjät suhtautuvat kulttuuriin ja taiteeseen kautta linjan positiivisemmin kuin paneelilomakkeeseen vastanneet monipuolisemmin lappeenrantalaisia edustavat vastaajat, vaikka tilastollisesti merkittävä ero löytyi vain muutaman muuttujan osalta. Kaikkein tärkeimpänä molemmat vastaajaryhmät pitivät kulttuuriin osallistumisen tasa-arvoisia mahdollisuuksia. Molemmat vastaajaryhmät kokivat myös, että kulttuuri ja taide tarvitsee tuekseen verovarojen lisäksi myös yksityistä rahoitusta. Etenkin julkiseen kyselyyn vastanneet kokivat, että sosiaalisia ongelmia voitaisiin ratkoa ja sosiaali- ja terveystalveluiden menoja vähentää panostamalla kulttuuripalveluihin ja niiden saavutettavuuteen. Vastaajilla itsellään ei ollut valmiutta maksaa kulttuuripalveluista nykyistä enempää.

Taulukko 5. Vastaajien näkemykset kulttuuria ja taidetta koskeviin yleisiin väittämiin (skaala: 1=täysin eri mieltä ... 6=täysin samaa mieltä)

	Paneelidata ka.	Julkinen lomake ka.	Koko aineiston ka.	Koko aineiston mediaani	Tilastolli- sesti merkitsevä ero
Voisin maksaa kulttuuripalveluista nykyistä enemmän	3,0	3,1	3,0	3	
Taide ja kulttuuri ei ole minunlaisiani ihmisiä varten	2,6	1,4	2,3	2	***
Julkinen raha (kunnan, maakunnan, valtion) mahdollistaa laajasti eri ihmisryhmille kulttuurin kokemisen	4,4	4,3	4,4	4	
Taide ja kulttuuri tarvitsee myös yksityistä rahoitusta	4,8	4,8	4,8	5	
Kulttuuria tulee tukea nykyistä enemmän verovarjoista, jotta siitä nauttiminen olisi mahdollista kaikille	4,0	4,5	4,1	4	
On tärkeää, että suomalaisilla on asuinpaikasta riippumatta tasa-arvoinen mahdollisuus harrastaa kulttuuria	4,8	5,1	4,9	5	
Kulttuuripalvelut auttavat poistamaan sosiaalisia ongelmia	4,4	4,9	4,5	5	*
Kulttuurin saavutettavuuteen panostamalla olisi mahdollista vähentää sosiaali- ja terveyspalveluiden menoja	4,0	4,6	4,2	4	*
Kulttuuripalvelut luovat moniarvoisuutta	4,6	4,8	4,6	5	
Kulttuuri ja taide on tehtävä saavutettavaksi myös heille, jotka eivät itse pääse kulttuurin pariin omin avuin (esim. hoitolaitoksista)	4,8	5,4	4,9	5	**

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, $p < 0,05$), tilastollisesti merkittävä ero (**, $p < 0,01$) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, $p < 0,001$)

Aiemmat tutkimukset ovat todistaneet, että kulttuurilla on hyvinvointivaikutuksia (esim. Honkala & Laitinen 2017). Tämä näkyy myös lappeenrantalaisten vastauksissa etenkin julkiseen kyselyyn vastanneiden osalta (taulukko 6). Yhtä kohtaa lukuun ottamatta tämän kysymyksen väittämien kohdalta löytyi tilastollisesti merkittävä tai erittäin merkittävä ero. Siitä huolimatta molemmat vastaajaryhmät kokivat kulttuurilla oleva myönteisiä vaikutuksia. Kulttuurikohteissa tai -tilaisuuksissa käymisen ja kulttuurin harrastamisen koettiin vaikuttavan erityisen positiivisesti psyykkiseen ja henkiseen hyvinvointiin ja elämänlaatuun, mutta niiden koettiin myös tuottavan lohtua ja viihdytystä arkeen sekä sivistävän. Julkiseen kyselyyn vastanneet kokivat kulttuurikohteissa käyntien myös lisäävän kiinnostusta erilaisiin kulttuurikokemuksiin.

Taulukko 6. Vastaajien suhtautuminen väittämiin. Käynnit kulttuurikohteissa tai -tilaisuuksissa tai kulttuurin harrastaminen... (skaala: 1=täysin eri mieltä ... 6=täysin samaa mieltä)

	Paneelidata ka.	Julkinen lomake ka.	Koko aineiston ka.	Koko aineiston mediaani	Tilastolli- sesti merkitsevä ero
edistävät fyysistä hyvinvointiani (kunto, alentunut syke tai verenpaine jne.)	4,1	4,6	4,3	4	*
edistävät psyykkistä/henkistä hyvinvointiani	4,7	5,5	4,9	5	***
parantavat elämänlaatuani	4,6	5,3	4,8	5	***
tuottavat lohtua tai viihdytystä arkeeni	4,7	5,3	4,8	5	***
auttavat minua käsittelemään ja ilmaisemaan tunteitani	3,9	4,6	4,1	4	**
edistävät sosiaalisia suhteitani	4,0	4,5	4,2	4	*
lisäävät kiinnostustani kulttuurikokemuksiin	4,3	5,0	4,5	5	***
sivistävät	4,6	5,1	4,7	5	**
lisäävät ymmärrystäni moniarvoisuudesta	4,2	4,6	4,3	4	
laajentavat maailmankatsomustani	4,4	4,8	4,5	5	*
inspiroivat laajempaan taiteen ja kulttuurin harrastamiseen tai tekemiseen	4,0	4,8	4,3	4	***

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, $p < 0,05$), tilastollisesti merkittävä ero (**, $p < 0,01$) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, $p < 0,001$)

3.4. Kunnan kulttuuritarjonnan merkitys ja tyytyväisyys tarjontaan

Yksi suuri kokonaisuus kyselyssä liittyi oman kotikunnan kulttuuritarjontaan. Lappeenrantalaiset vastaajat kokivat lähes yhtäläisen tärkeänä, että sekä omalla paikkakunnalla että omassa maakunnassa on tarjolla monipuolista kulttuuritoimintaa ja palveluja (taulukko 7). Julkiseen lomakkeeseen vastanneet kokivat tämän hieman paneeliin osallistuneita tärkeämpänä.

Taulukko 7. Kuinka tärkeänä pidät sitä, että: asuinkunnassasi/maakunnassasi on monipuolista kulttuuritoimintaa ja -palveluja? (1=ei lainkaan tärkeää ... 6=todella tärkeää)

	Paneelidata ka.	Julkinen lomake ka.	Koko aineiston ka.	Koko aineiston mediaani	Tilastollisesti merkitsevä ero
Lappeenranta	4,8	5,6	5,1	5	***
Etelä-Karjala	4,7	5,1	4,8	5	**

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, $p < 0,05$), tilastollisesti merkittävä ero (**, $p < 0,01$) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, $p < 0,001$)

Molemmat vastaajaryhmät kokivat, että Lappeenrannassa tarvittaisiin lisää avointa kulttuuritilaa kaikkien halukkaiden käyttöön sekä vapaiden tilojen kartoittamista ja tarjoamista kulttuuritoimijoiden käyttöön (taulukko 8). Sen sijaan paneelitutkimukseen osallistuneet ja julkiseen kyselyyn vastanneet olivat hieman eri linjoilla siinä, tarvitaanko Lappeenrantaan uusia tiloja kulttuuritoiminnalle (ei kuitenkaan tilastollisesti merkittävää eroa). Julkiseen kyselyyn osallistuneista yli 50 prosenttia oli sitä mieltä, että uusia tiloja tarvitaan, kun taas paneelitutkimukseen osallistuneista 40 prosenttia koki tarvetta uusille kulttuuritiloille.

Suurin osa tilatoiveista liittyi erilaisiin konserttitiloihin. Paikkakunnalle katsottiin tarvittavan yhtä lailla suurempaa areenatyypistä konserttitilaa kuin pienempiä klubitiloja musiikkiesityksille ja muulle esittävälle taiteelle, kuten stand upille ja tanssille (19 vastausta). Näiden lisäksi vastaajat mainitsivat erityisesti bändien ja yleensäkin soittajien ja kuorojen harjoitustilojen tarpeen (5). Myös Nuijamiehen tyyppisiä kulttuurin monitoimi- ja kokoontumistiloja kaivattiin lisää (12). Nuorten harrastustoiminnan ja -tilojen tarpeen mainitsi kaikkiaan yhdeksän vastaajaa ja lapset tai koko perheen tapahtumat viisi vastaajaa.

*”Kulttuuritila Nuijamiehen kaltaisia pienempiä näyttämöjä/klubeja monipuoliseen käyttöön.”
(J=julkinen kysely)*

”Yhteisten kulttuuri harrastajien sekä ammattilaisten työtiloja.” (J)

”Iso tapahtumatila, harmi kun monitoimiareenaa ei saatu.” (P=paneelitutkimus)

”Esim. kirjastoon pianohuoneita tai muita soittotiloja, joita voi vaikka pientä maksua vastaan lainata.” (J)

*”Tiloja lasten ja nuorten kulttuuriharrastamiselle, jonne pääsisi osallistumaan ilman maksua.”
(P)*

Museota paikkakunnalle kaipasi seitsemän vastaajaa ja elokuvatarjontaa toivoi lisää neljä vastaajaa. Lisäksi yksittäisissä vastauksissa mainittiin muun muassa, seniorien toiminnan tukeminen, urheilutilat tanssijoille, eksoottisempien urheiluharrastusten tukeminen sekä muita liikuntatiloja.

”Elokuvateattereita (enemmän kuin Finnkino, esim. kesäisin ulkoelokuvat).” (P)

Taulukko 8. Suhtautuminen kunnan kulttuuritiloihin liittyviin väittämiin

(ei til. eroa näiden kysymysten osalta)	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
KUNNASSANI TARVITAAN UUSIA TILOJA KULTTUURITOIMINNALLE			
Paneeli	40 %	20 %	40 %
Julkinen	52 %	19 %	29 %
Koko aineisto	43 %	20 %	37 %
KUNNASSANI TARVITAAN AVOINTA (MAKSUTONTA) KULTTUURITILAA KAIKKIEN HALUKKAIDEN KÄYTTÖÖN			
Paneeli	72 %	13 %	15 %
Julkinen	69 %	7 %	24 %
Koko aineisto	71 %	11 %	18 %
KUNNASSANI TARVITAAN TYHJIEN TAI VAPAIEN TILOJEN KARTOITTAMISTA JA TARJOAMISTA KULTTUURITOIMIJOIDEN KÄYTTÖÖN			
Paneeli	78 %	7 %	15 %
Julkinen	87 %	3 %	10 %
Koko aineisto	81 %	6 %	13 %

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, $p < 0,05$), tilastollisesti merkittävä ero (**, $p < 0,01$) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, $p < 0,001$)

Lappeenrantaisten vastaajien mukaan kaupungin kulttuuritarjonnassa olisi jonkin verran kehitettävää (taulukko 9). Vastaajien näkemykset kulttuuritarjonnan nykytilasta ovat vain hieman positiivisen puolella, lähes kaikkien väittämien keskiarvojen ollessa neljän molemmin puolin eli vastaajat ovat jossain määrin samaa mieltä väittämien kanssa. Kulttuuritarjonta koetaan jossain määrin riittäväksi ja vastaavan sisällöltään ja laadultaan vastaajien odotuksia. Oman kunnan kulttuurilaitoksia pidettiin myös melko tärkeinä. Vastaajat kokivat myös, että nykyinen kulttuuritarjonta lisää ainakin jossain määrin kuntalaisten hyvinvointia. Julkiseen kyselyyn vastanneet olivat hieman kriittisempiä kulttuuritarjonnan määrän, laadun ja sisällön osalta, mutta vastaavasti pitivät kulttuuritarjontaa tärkeämpänä kuin paneelitutkimukseen osallistuneet. Tilastollisesti merkittävä ero löytyi seitsemän väittämän osalta. Erityisen paljon kehitettävää olisi kuntalaisten vaikuttamisen mahdollisuuksien lisäämisessä, kansainvälisessä kulttuuritarjonnassa sekä siinä, kuinka voitaisiin lisätä kaupunkilaisten tunnetta siitä, että tarjonta on heille suunnattua. Lappeenrantalaiset vastaajat eivät myöskään pitäneet nykyistä kulttuuritarjontaa matkailijoiden näkökulmasta vetovoimaisena.

Taulukko 9. Mitä mieltä olet kuntasi kulttuuritarjontaa koskevista väittämistä (1=täysin eri mieltä ... 6=täysin samaa mieltä)

	Paneelidata ka.	Julkinen lomake ka.	Koko aineiston ka.	Koko aineiston mediaani	Tilastolli- sesti merkitsevä ero
Kulttuuritarjonta on riittävää	4,3	3,8	4,2	4	**
Kulttuuritarjonnan sisältö vastaa odotuksiani	4,2	3,8	4,1	4	
Kulttuuritarjonnan laatu vastaa odotuksiani	4,2	4,1	4,1	4	
Nykyinen kulttuuritarjonta lisää kuntalaisten hyvinvointia	4,4	4,4	4,4	4	
Kuntalaisilla on mahdollisuus vaikuttaa kulttuuritarjontaan ja -palveluihin	3,8	3,2	3,7	4	**
Osallistuminen kulttuuritarjonnan eri muotoihin on tehty kaikille mahdolliseksi	4,3	3,9	4,2	4	
Kulttuuritarjontaa ei ole suunnattu minulle	3,6	2,8	3,4	3	***
Kunnassani on paljon mahdollisuuksia osallistua kulttuuriaktiviteetteihin	4,1	4,0	4,1	4	
Nykyinen kulttuuritarjonta vaikuttaa positiivisesti kuntamme imagoon	4,2	4,1	4,2	4	
Nykyinen kulttuuritarjonta edesauttaa kuntani kansainvälisyyttä	3,8	3,4	3,7	4	
Kulttuurilaitostemme (kunnalliset museot, teatterit, orkesteri jne.) tarjonta on minulle tärkeää	4,0	4,6	4,2	4	**
Kunnassani on riittävästi mahdollisuuksia tutustua kansainväliseen kulttuuritarjontaan	3,5	2,9	3,3	3	**
Nykyinen kulttuuritarjonta houkuttelee matkailijoita kuntaamme	3,6	2,8	3,4	3	**
Nykyinen kulttuuritarjonta on suunnattu pääosin matkailijoille	3,1	2,1	2,8	3	***

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, p<0,05), tilastollisesti merkittävä ero (**, p<0,01) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, p<0,001)

Laissa kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) määritellään kunnan tehtävät, joita ovat 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä; 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle; 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa; 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen; 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa; 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa; 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Yksi tutkimuksen kysymyksistä mittasi kuntalaisten suhtautumista ja näkemyksiä liittyen oman kunnan kulttuuripolitiikkaan ja kulttuurin merkitykseen kunnassa yleisesti. Osa patteriston väittämistä liittyi edellä mainittuihin lakisääteisiin kunnan kulttuuritoimintoihin. Yleisesti ottaen kyselyyn vastanneet lappeenrantalaiset näkivät kunnan kulttuuritoiminnan tärkeänä asiana, julkiseen lomakkeeseen vastanneet vielä keskimäärin hieman tärkeämpänä kuin paneelitutkimukseen vastanneet (taulukko 10). Julkiseen lomakkeeseen vastanneet olivat esimerkiksi hyvin vahvasti sitä mieltä, että kulttuuripalveluiden määrärahoista ei ole enää varaa leikata ja että eri kulttuurin muotoihin sekä kulttuuritoimintaan yleisesti ottaen tulisi panostaa. Alueen sosiaali- ja terveyspalveluiden budjetista ei kuitenkaan juuri oltu halukkaita ohjaamaan rahaa kulttuuripalveluihin. Julkiseen kyselyyn vastanneet näkivät taide-, kulttuuri- ja luovat alat hyvin tärkeinä myös Lappeenrannan elinvoiman ja vetovoiman näkökulmasta. Useimpien väittämien osalta paneelitutkimukseen vastanneiden ja julkiseen lomakkeeseen vastanneiden välillä oli löydettävissä tilastollisesti melkein merkittävä, merkittävä tai erittäin merkittävä ero, vaikka vastaukset olivatkin samansuuntaisia.

Taulukko 10. Mitä mieltä olet seuraavista kuntasi kulttuuripolitiikkaan ja kulttuurin merkitykseen liittyvistä väittämistä (1=täysin eri mieltä ... 6=täysin samaa mieltä)

	Paneelidata ka.	Julkinen lomake ka.	Koko aineiston ka.	Koko aineiston mediaani	Tilastolli- sesti merkittävä ero
On tärkeää, että julkisissa rakennushankkeissa käytetään rahaa noin prosentti kustannuksista taiteeseen	4,5	4,9	4,6	5	*
Osa alueemme sosiaali- ja terveyspalveluiden budjetista tulisi ohjata kulttuuripalveluihin ja -toimintaan	4,0	4,4	4,1	4	
Yhdistyksillä tulisi olla merkittävämpi osuus kulttuuripalvelujen tuottamisessa	4,3	4,5	4,4	4	
Kuntani olisi tuettava monipuolisesti eri kulttuurimuotoja / erilaisia kulttuurin harrastamisen muotoja	4,7	5,2	4,8	5	**
Kuntani tulisi tukea taiteen ja kulttuurin ammattilaisten työllistymistä	4,3	4,7	4,4	5	*
Kulttuuripalveluiden määrärahoja voidaan leikata	3,0	1,8	2,6	2	***
Taide-, kulttuuri- ja luovat alat ovat tärkeitä oman kuntani elinvoimalle	4,4	5,1	4,6	5	***
Taide-, kulttuuri- ja luovat alat ovat tärkeitä oman kuntani vetovoimalle	4,5	5,1	4,7	5	***

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, $p < 0,05$), tilastollisesti merkittävä ero (**, $p < 0,01$) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, $p < 0,001$)

Molemmat vastaajaryhmät kokivat Lappeenrannan kulttuuritarjonnan melko tärkeäksi, vaikka joitakin tilastollisia eroja ryhmien väliltä löytyikin ja erot olivat melko suuria yksittäisten palvelujen välillä (taulukko 11). Julkiseen kyselyyn vastanneet pitivät kulttuuritarjontaa ja -palveluita kautta linjan todella tärkeinä ja

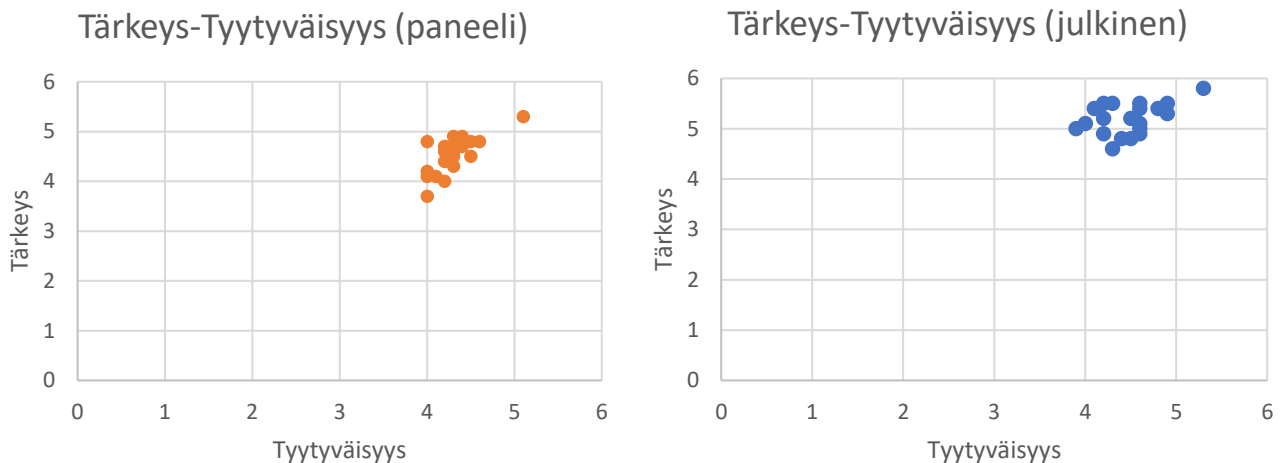
tärkeämpinä kuin paneelitutkimuksen vastanneet. Ainoat palvelut, joiden tärkeyden osalta ei löytynyt tilastollista eroa olivat elokuvateatterit. Julkiseen kyselyyn vastanneille tärkeimpiä palveluita olivat helposti lähestyttävät palvelut, kuten kirjasto, elokuvateatterit, lasten ja nuorten kulttuurimahdollisuudet sekä matalan kynnyksen tapahtumat. Vastaajaryhmien välillä oli vähemmän eroja tyytyväisyydessä palveluihin. Tyytyväisimpiä oltiin kirjastoon, elokuvateattereihin, vapaan kentän kulttuuritalaan eli Nuijamieheen sekä muihin museoihin. Kehittämiskohteina selvimmin nousivat esiin konserttitalo, ilmaiset tai matalan kynnyksen tapahtumat ja kevyen musiikin konsertit.

Taulukko 11. Kuinka tärkeänä näet kuntasi kulttuuripalvelut ja -tarjonnan ja kuinka tyytyväinen olet siihen? (tärkeys skaala: 1=en lainkaan tärkeänä ... 6=todella tärkeänä; tyytyväisyys skaala: 1=todella tyytymätön ... 6=todella tyytyväinen, keskiarvossa ei ole huomioitu vaihtoehtoa en osaa sanoa / paikkakunnallani ei ole ko. palvelua)

	Paneeli- data tärkeys	Julkinen lomake tärkeys	Koko aineiston ka. tärkeys	Paneeli- data tyyty- väisyys	Julkinen lomake tyyty- väisyys	Koko aineiston ka. tyyty- väisyys
Kirjasto	5,3	5,8	5,4**	5,1	5,3	5,2
Elokuvateatterit	4,9	5,1	5,0	4,4	4,6	4,5
Kansalaisopisto, jossa voi harrastaa taidetta ja kulttuuritoimintaa	4,8	5,4	5,0***	4,5	4,8	4,6**
Järjestöt/yhdistykset, jotka tarjoavat mahdollisuuden harrastaa taidetta/kulttuuria	4,7	5,5	4,9***	4,3	4,6	4,4
Vapaan kentän kulttuuritila / yhteisöllinen tapahtumapaikka	4,8	5,3	4,9**	4,6	4,9	4,7
Festivaalit	4,4	4,9	4,5*	4,2	4,2	4,2
Kulttuuritapahtumat	4,6	5,5	4,9***	4,3	4,2	4,3
Teatterit	4,5	5,4	4,7***	4,3	4,6	4,4
Konserttitalo	4,1	5,0	4,4***	4,0	3,9	4,0
Klassisen musiikin konsertit	3,7	4,8	4,0***	4,0	4,5	4,2*
Kevyen musiikin konsertit	4,7	5,1	4,8*	4,2	4,0	4,1
Esittävän taiteen esitykset	4,1	4,8	4,3***	4,1	4,4	4,2
Taidemuseo	4,3	4,9	4,5**	4,3	4,6	4,4
Muut museot	4,5	5,0	4,6**	4,5	4,6	4,6
Taidegalleria	4,0	4,6	4,1**	4,2	4,3	4,2
Julkinen taide	4,6	5,2	4,8**	4,2	4,2	4,2
Kuoro, orkesteri tai teatteri, johon voi osallistua harrastajana	4,2	5,2	4,4***	4,0	4,5	4,2*
Musiikki- tai taidekoulu / taiteen perusopetus	4,7	5,5	4,9***	4,4	4,9	4,5**
Lapsille ja nuorille suunnatut kulttuurimahdollisuudet ja tapahtumat	4,9	5,5	5,1***	4,3	4,3	4,3
Ilmaiset tai matalan kynnyksen katu- ja kaupunkitapahtumat	4,8	5,4	5,0***	4,0	4,1	4,1

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, p<0,05), tilastollisesti merkittävä ero (**, p<0,01) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, p<0,001)

Alla olevassa kuvassa 1 on esitetty sekä paneelitutkimukseen vastanneiden osalta että julkiseen kyselyyn vastanneiden osalta nelikenttänä kulttuuripalveluiden tärkeyden ja tyytyväisyyden suhde. Kuvassa oikeassa yläkulmassa on kulttuuritarjonta, joka on vastaajien mielestä tärkeää, mutta johon he ovat myös tyytyväisiä. Oikeassa alakulmassa olisivat palvelut, jotka eivät ole kovin tärkeitä, mutta joihin ollaan tyytyväisiä. Vasemmassa yläkulmassa olisivat palvelut, jotka ovat tärkeitä, mutta joihin ei olla tyytyväisiä. Nämä ovat niitä palveluita, joiden kehittämiseen kannattaa erityisesti keskittyä. Vastaavasti vasemmassa alakulmassa olisivat palvelut, jotka eivät ole tärkeitä, ja joihin ei olla tyytyväisiä. Lappeenrannan osalta kaikki kulttuuritarjonta sijoittuu oikeaan yläkulmaan, mikä merkitsee sitä, että kulttuuritarjonnan osalta kaupungissa ei ole suurta huolta tyytyväisyyden näkökulmasta.

Kuva 1. Kulttuuritarjonnan/-palveluiden tärkeyden ja tyytyväisyyden suhde

Kaikkiaan 15 vastaajaa mainitsi jonkin omasta mielestään alueelta puuttuvan kulttuuritarjonnan muodon. Vastauksista suurin osa koski jotain yksittäistä kulttuurin muotoa. Vastaajat toivoivat tiloja tanssin harrastamiseen, seurakunnan järjestämiä tapahtumia, sanataide- ja kirjallisuustapahtumia, pelikulttuuria ja -tapahtuma, taideopetusta, historiatapahtumia ja -reittejä, urheilukulttuuria ja -tiloja sekä nuorison kokoontumispaikkoja.

”Nuorille alle 18-vuotiaille kokoontumispaikka, jossa on valvontaa sekä mahdollisuus ajaa vaikka mopolla ilman korttia sekä ilmaista itseään ilman kiusaus uhkaa.” (P)

”Wanhan kaupungin päivillä pitäisi olla Keskiaikamarkkinat, katuohjelmaa, eli vähän kuin ennen olikin, ja musiikkiteltoja, jossa monipuolista ohjelmaa ja esityksiä. Keskellä kesää saisi olla tapahtumia myös! - Lavatanssin harrastajille ei ole kuin pieni sali (Tirilän työväentalo) jolla ei ole varaa nimiartisteihin, eli talvitanssipaiikka puuttuu. Tanssiravintoloitakaan ei enää ole (karaoke-korvakidutusta vain).” (P)

”Ympäristön ja historian yhdistäviä reittejä/alueita/paikkoja. Alueen vahva viljelyperinne/maatalous ei näy käyntikohteina tai tietoisuina. Hist. paikkojen kunnostus kuten Rutolan saha tms.” (P)

Vastaajilta kysyttiin, mikä heidän mielestään on parasta Lappeenrannan kulttuuripalveluissa ja -tarjonnassa sekä mikä on ollut heidän merkityksellisin tai mieleenpainuvuin kulttuuri- tai taidekokemuksensa, jonka he ovat Lappeenrannassa kokeneet. Kaikkiaan 112 henkilöä kertoi, mikä on heidän mielestään parasta kaupungin kulttuuritarjonnassa (78 paneelista, 34 julkisesta kyselystä).

Kaikkiaan 36 vastaajaa katsoi, että Lappeenrannassa on monipuolista kulttuuritarjontaa tai sitä on ainakin itselle sopivasti. Monet kiittelivät erilaisia kaupunkitapahtumia ja kaupungin kulttuuri-ilmapiiriä ja kaupunkiympäristöä (erityisesti linnoituksen ympäristö ja Saimaan läheisyys) (13). Usein myös ilmaisten ja matalan kynnyksen tapahtumien ja palvelujen saatavuutta pidettiin hyvänä (9).

”Se, että ne kehittyvät jatkuvasti parempaan päin. Yhteisölliset tapahtumat (esim. Lappeenrannan Sataman Valot), joissa kulttuuri on monipuolisesti läsnä, ovat parhaita.” (J)

”Alueen historiaan ja kulttuuriin liittyvät paikallislähtöiset tapahtumat esim. Lappeenrannan linnoituksessa.” (J)

”Saimaa + kulttuuri. esim. Saimaan kanavamuseo ja risteilyt” (P)

Kaupungin klassisen tai kevyen musiikin tarjontaa kiitteli kaikkiaan 12 vastaajaa. Vastauksissa mainittiin muun muassa kaupunginorkesterin konsertit, kuorot, musiikkiopisto sekä erilaiset musiikkitapahtumat, kuten punkiin, hardcoreen ja vaihtoehtomusiikkiin keskittyvä LPR HC Fest.

”Täältä löytyy kuitenkin teatteri, kesäteatteri ja elokuvateatteri monipuolisine tarjontoineen. On musiikkifestivaaleja monipuolisine tarjontoineen. On monenlaisia katuesityksiä, performansseja yms. Museoitakin löytyy useampia. Urheilutarjontaakin löytyy useamman lajin voimalla.” (P)

Yksittäisistä paikoista useampia mainintoja saivat kirjasto (16), teatteri (13), Nuijamies (13), taidemuseo ja muut museot (9) ja elokuvat (9). Lapsille suunnatun kulttuuritarjonnan mainitsi viisi vastaajaa.

”Teatterin monipuolisuus, näytöksiä myös lapsille. Elokuvat Bio Vuoksessa!” (J)

”Hetimit ensimmäisenä tuli mieleen Galleria Hoi Sie ja kulttuuritila Nuijamies. Ne tarjoavat monipuolisesti mahdollisuuksia ns. ”pienille tekijöille”. (P)

Merkityksellisimpiä tai mieleenpainuvimpia kulttuurikokemuksia kuvaili 107 vastaajaa (72 paneelista, 35 julkisesta kyselystä). Eniten merkityksellisiä tai mieleenpainuvia kulttuurikokemuksia lappeenrantalaiset vastaajat liittivät erilaisiin musiikkitapahtumiin yleensä tai yksittäisten artistien tai musiikkiryhmien konsertteihin (yhteensä 34 vastausta). Mainittuja tapahtumia olivat muun muassa valtakunnalliset yksinlaulukilpailut, Miljazz, SA INT kiertue, rakuunasoittokunnan, kaupunginorkesterin, musiikkiluokkien ja -opiston konsertit, Lappeefest, kuorojen joulukonsertit, LPR HC Fest ja Rock in the City -tapahtuma, joka mainittiin useammassakin vastauksessa.

”Rock In the city korona-aikana, erittäin hyvin järjestetty.” (P)

”Kevyen musiikin konsertit, musiikkiluokkien ja -opiston suuret produktiot” (J)

Lähes yhtä moni vastaaja nimesi merkityksellisimmäksi tai mieleenpainuvimmaksi kulttuurikokemukseksi jonkin kaupunkitapahtuman tai -festivaalin (31 vastausta), kuten markkinat, Lappeenrannan hiekkalinnat, Linnoituksen kulttuuripolun, sataman ilmaiskonsertit, Greenreality -karnevaalin, Taiteiden yön, Kaamospuhallus -nuorisotapahtuman sekä erityisesti aiemmin järjestetyt Linnoituksen yö- ja nykyiset Sataman Valot -tapahtumat, jotka mainittiin useissa vastauksessa. Nuijamies itsessään tai jokin siellä järjestetty tapahtuma mainittiin viidessä vastauksessa.

”Linnoituksen yöt vanhaan aikaan, kun tapahtuma oli maanläheinen eikä mikään kaljatellettatapahtuma. Myös nykyisessä Nuijamiehessä ennen koronaa järjestetty

pikkujoulujen burleski show on jäänyt mieleen. Ja ehdottomasti satamatie 6ssa ollut "nuoruuteni päiväkirjat" ilta!" (P)

"Kulttuuripolku linnoituksessa. Mielenkiintoinen sekä opettavainen." (P)

"Sataman valot ja kesällä järjestetyt julkiset konsertit satamassa" (P)

"art@bars kuorojen kierros, jossa olen ollut esiintymässä" (J)

Teatteri (ml. kesäteatteri, harrastajateatterit ja tanssiteatteri) tai sen yksittäiset esitykset olivat merkityksellisiä kaikkiaan 23 vastaajalle ja elokuvat kahdeksalle. Taidemuseon tai muun museon tai niiden yksitaisen näyttelyn mainitsi yhdeksän vastaajaa. Lisäksi taidenäyttelyt mainittiin seitsemässä vastauksessa ja julkinen taide kahdessa.

"Night of the living pictures nuijamiehessä/kino-aulassa, kun niitä vielä järjestettiin" (P)

"Lappeenrannan historiaan liittyvät näytelmät kaupunginteatterissa, Lyseon lukioteatterin esitykset kaupunginteatterissa." (J)

"Lappeenrannan taidemuseon yksi näyttely keväällä 2019(?) Oli upea. Lisäksi Behmin konsertti vuosi sitten oli ihana, näitä pitäisi ehdottomasti olla lisää!" (J)

3.5. Kulttuuritarjonnan käyttö

Oman kaupungin kulttuuritarjonnasta ja -palveluista käytetyimpiä viimeisen 24 kuukauden aikana ovat olleet kirjasto, elokuvateatterit, katu- ja kaupunkitapahtumat, kulttuurihistorialliset tai kulttuuriperintöön liittyvät kohteet ja muut kulttuuritapahtumat. Myös muut kuin klassisen musiikin konsertit, muut museot ja erilaiset teatterit olivat melko usein käytettyjä kulttuuripalveluita viimeisen 24 kuukauden aikana (taulukko 12). Julkiseen kyselyyn vastanneet ovat olleet keskimäärin aktiivisempia kulttuurin kuluttajia kuin paneelitutkimukseen osallistuneet. Vastaajat jakautuvat muutenkin vahvasti kulttuuripalveluiden kuluttamisen suhteen. Osaa palveluista ei ole käyttänyt kertaakaan 24 kuukauden aikana jopa 50–80 prosenttia vastaajista, mutta pieni ryhmä vastaajista on käyttänyt samoja palveluita useita kertoja kahden vuoden aikana.

Tätä kulttuurin kuluttamisen taulukkoa ei voi hyödyntää yleistämään kulttuuripalveluiden käyttöä normaalioloissa, sillä vastaukset olisivat varmasti olleet toisenlaiset, ellei tähän 24 kuukauden ajanjaksoon olisi mahtunut 1,5 vuotta elämistä koronaviruspandemian varjossa. Taulukon 13 vastauksista onkin nähtävissä, että koronaviruspandemia on ollut yksi selvimmistä syistä siihen, miksi kulttuuritarjontaa ei ole hyödynnetty. Muita yleisimpiä syitä palveluiden käyttämättä jättämiselle ovat olleet se, että palvelu tai sen sisältö ei kiinnosta itseä sekä ajan, rahan tai seuran puute.

Taulukko 12. Kuinka usein olet käynyt erilaisissa oman kuntasi kulttuurikohteissa ja -tilaisuuksissa (osallistujana/katsojana) viimeisen 24 kk aikana vapaa-ajallasi?

	En kertaakaan	1 kerran	2-5 kertaa	6 kertaa tai enemmän	Olen käyttänyt palvelua vain oman kuntani ulkopuolella	Tilastollisesti merkitsevä ero
KIRJASTO						**
Paneeli	19 %	11 %	37 %	32 %	1 %	
Julkinen	11 %	7 %	29 %	53 %	0 %	
Koko aineisto	17 %	10 %	34 %	38 %	1 %	
KULTTUURIHISTORIALLISET/KULTTUURIPERINTÖÖN LIITTYVÄT KOHTEET						**
Paneeli	26 %	26 %	38 %	7 %	4 %	
Julkinen	16 %	13 %	42 %	16 %	13 %	
Koko aineisto	23 %	22 %	39 %	10 %	6 %	
ELOKUVATEATTERI						
Paneeli	30 %	22 %	29 %	16 %	3 %	
Julkinen	26 %	18 %	40 %	15 %	2 %	
Koko aineisto	28 %	21 %	32 %	16 %	3 %	
TEATTERI / KESÄTEATTERI						**
Paneeli	47 %	24 %	23 %	3 %	3 %	
Julkinen	29 %	26 %	34 %	5 %	7 %	
Koko aineisto	42 %	25 %	26 %	3 %	4 %	
TANSSIESITYKSET						
Paneeli	64 %	21 %	8 %	3 %	5 %	
Julkinen	48 %	29 %	19 %	2 %	2 %	
Koko aineisto	59 %	23 %	11 %	3 %	4 %	
KLASSISEN MUSIIKIN KONSERTIT						*
Paneeli	72 %	13 %	9 %	2 %	5 %	
Julkinen	55 %	19 %	21 %	5 %	0 %	
Koko aineisto	67 %	15 %	12 %	3 %	3 %	
LASTENMUSIIKIN KONSERTIT						
Paneeli	76 %	12 %	7 %	3 %	3 %	
Julkinen	81 %	13 %	5 %	2 %	0 %	
Koko aineisto	77 %	12 %	6 %	2 %	2 %	

	En kertaakaan	1 kerran	2-5 kertaa	6 kertaa tai enemmän	Olen käyttänyt palvelua vain oman kuntani ulkopuolella	Tilastollisesti merkitsevä ero
MUUT KONSERTIT						*
Paneeli	40 %	24 %	24 %	8 %	4 %	
Julkinen	27 %	18 %	37 %	13 %	5 %	
Koko aineisto	36 %	22 %	28 %	10 %	4 %	
TAIDENÄYTTELYT / TAIDEMUSEOT						
Paneeli	43 %	27 %	19 %	7 %	4 %	
Julkinen	34 %	21 %	31 %	10 %	5 %	
Koko aineisto	40 %	25 %	23 %	8 %	4 %	
MUUT MUSEOT						
Paneeli	46 %	22 %	21 %	6 %	5 %	
Julkinen	36 %	16 %	32 %	8 %	8 %	
Koko aineisto	43 %	21 %	24 %	7 %	6 %	
OOPPERAT / OPERETIT / MUSIKAALIT						
Paneeli	80 %	6 %	8 %	1 %	5 %	
Julkinen	73 %	10 %	5 %	2 %	11 %	
Koko aineisto	78 %	7 %	7 %	1 %	6 %	
SIRKUS / PERFORMANSSIT						
Paneeli	67 %	22 %	6 %	2 %	3 %	
Julkinen	71 %	16 %	10 %	3 %	0 %	
Koko aineisto	68 %	21 %	7 %	2 %	2 %	
MUSIIKKITAPAHTUMAT TAI -FESTIVAALIT						
Paneeli	38 %	26 %	28 %	3 %	5 %	
Julkinen	32 %	24 %	32 %	7 %	5 %	
Koko aineisto	36 %	26 %	29 %	4 %	5 %	
MUUT KULTTUURITAPAHTUMAT						
Paneeli	40 %	29 %	25 %	3 %	3 %	
Julkinen	37 %	32 %	23 %	7 %	2 %	
Koko aineisto	39 %	30 %	24 %	4 %	2 %	
KATU- JA KAUPUNKITAPAHTUMAT						**
Paneeli	28 %	28 %	36 %	7 %	1 %	
Julkinen	13 %	24 %	45 %	16 %	2 %	
Koko aineisto	23 %	27 %	39 %	10 %	1 %	

	En kertaakaan	1 kerran	2-5 kertaa	6 kertaa tai enemmän	Olen käyttänyt palvelua vain oman kuntani ulkopuolella	Tilastollisesti merkitsevä ero
LASTEN TAPAHTUMAT						
Paneeli	71 %	12 %	10 %	6 %	1 %	
Julkinen	69 %	18 %	11 %	2 %	0 %	
Koko aineisto	70 %	14 %	11 %	5 %	1 %	

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, p<0,05), tilastollisesti merkittävä ero (**, p<0,01) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, p<0,001)

Taulukko 13. Jos vastasit johonkin kysymyksen 15 kohtaan "en kertaakaan", miksi et osallistunut kyseiseen toimintaan 24 kk ajanjaksolla? Valitse kaikki itseäsi koskevat syyt

	Paneelidata valinnan tehnyt % vastaajista, N=146	Julkinen lomake valinnan tehnyt % vastaajista, N=58	Koko aineiston valinnan tehnyt % vastaajista, N=204	Tilastollisesti merkitsevä ero
Koronaviruspandemian vuoksi	69 %	72 %	70 %	
Minulla ei ollut varaa osallistua	18 %	21 %	19 %	
Minulla ei ollut aikaa osallistua	30 %	26 %	29 %	
Elämäntilanteen tai elämäntilanteen muutoksen vuoksi	12 %	10 %	12 %	
Minulla oli vaikeuksia päästä tapahtumapaikoille (liian kaukana, huonot tai puuttuvat kulkuyhteydet, auton puute)	6 %	7 %	6 %	
Esteettömyyttä ei ollut huomioitu	1 %	3 %	2 %	
Minulla ei ollut seuraa, enkä halunnut/voinut/kyennyt menemään yksin	19 %	16 %	18 %	
Osallistuminen tuntui liian vaivalloiselta	11 %	7 %	10 %	
Osallistuminen ei ole mahdollista asuinpaikkakunnallani	6 %	10 %	7 %	
Minulla ei ollut tarpeeksi tietoa tai tiedon saaminen oli liian vaikeaa	12 %	21 %	15 %	
Minua ei kiinnostanut ko. toiminta / tapahtuma	53 %	48 %	52 %	
Muu syy, mikä	1 %	12 %	4 %	**

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, p<0,05), tilastollisesti merkittävä ero (**, p<0,01) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, p<0,001)

Koronaviruspandemian vaikutusta erikseen kysyttäessä kävi ilmi, että pandemia on selvästi vähentänyt lappeenrantalaisten käyntejä kulttuurikohteissa ja -tilaisuuksissa (taulukko 14). Erityisen suuri vaikutus on ollut julkiseen kyselyyn vastanneiden keskuudessa, jotka ovat kulttuurin aktiivisempia kuluttajia.

Taulukko 14. Kuinka koronaviruspandemia on vaikuttanut käynteihisi kulttuurikohteissa ja -tilaisuuksissa

** (til. merkittävä ero)	Paneelidata, vastaajista %	Julkinen lomake, vastaajista %	Koko aineisto, vastaajista %
Vähentänyt paljon	44 %	68 %	51 %
Vähentänyt jonkin verran	37 %	26 %	34 %
Ei vaikutusta	17 %	5 %	14 %
Lisännyt jonkin verran	1 %	2 %	1 %
Lisännyt paljon	1 %	0 %	1 %

Koronaviruspandemia on kuitenkin tarjonnut mahdollisuuksia uudelleenlaisille kulttuurin kuluttamisen muodoille, virtuaalisille kulttuuripalveluille ja -tarjonnalle. Kuten taulukosta 15 on nähtävissä, virtuaalista kulttuuritarjontaa on ainakin kokeillut keskimäärin noin puolet vastaajista. Julkiseen kyselyyn vastanneet ovat olleet aktiivisempia virtuaalisten kulttuuripalveluiden kokeilijoita. Hieman vajaa puolet vastaajista on myös tulevaisuudessa valmis käyttämään jossain määrin virtuaalista kulttuuritarjontaa.

Taulukko 15. Virtuaalisen kulttuuritarjonnan käyttö nyt ja tulevaisuudessa

	Kyllä, paljon	Kyllä jonkin verran	En lainkaan	En osaa sanoa
OLETKO KÄYTTÄNYT/OSALLISTUNUT/ HYÖDYNTÄNYT VIRTUAALISTA KULTTUURITARJONTAA KORONAN AIKANA? *				
Paneeli	6 %	42 %	47 %	6 %
Julkinen	8 %	58 %	32 %	2 %
Koko aineisto	6 %	46 %	43 %	5 %
TULETKO JATKOSSA HYÖDYNTÄMÄÄN VIRTUAALISTA KULTTUURITARJONTAA?				
Paneeli	8 %	37 %	22 %	33 %
Julkinen	3 %	42 %	15 %	40 %
Koko aineisto	6 %	39 %	20 %	35 %

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, $p < 0,05$), tilastollisesti merkittävä ero (**, $p < 0,01$) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, $p < 0,001$)

Kulttuuripalveluiden käyttöön on selkeästi eniten vaikutusta itseä kiinnostavalla sisällöllä (taulukko 16). Tämän lisäksi vaikutusta on myös sisällön laadukkuudella, itsellä käytettävissä olevalla ajalla, aukioloajoilla, palveluiden sijainnilla ja toimivalla markkinoinnilla. Paneelitutkimukseen ja julkiseen kyselyyn vastanneiden väliltä löytyi tilastollisesti melkein merkittävä tai merkittävä ero vain kolmen muuttujan, itseä kiinnostavan sisällön, palveluiden esteettömyyden sekä toimivan tiedonjaon / markkinoinnin, osalta.

Taulukko 16. Mitkä tekijät vaikuttavat kulttuuripalveluiden käyttöösi? (1=ei lainkaan ... 6=todella paljon)

	Paneelidata ka.	Julkinen lomake ka.	Koko aineiston ka.	Koko aineiston mediaani	Tilastollises ti merkitsevä ero
Hinta	4,3	4,2	4,3	4	
Itseä kiinnostava sisältö	5,4	5,7	5,5	6	*
Palvelun sijainti	4,4	4,4	4,4	4	
Palveluiden aukioloaika/ajankohta	4,3	4,6	4,4	4	
Sisällön laadukkuus	4,8	5,0	4,9	5	
Palveluiden esteettömyys	2,7	2,1	2,6	2	**
Toimivat tilat ja olosuhteet	3,9	3,7	3,8	4	
Toimiva tiedonjako / markkinointi	4,3	4,8	4,4	5	**
Sosiaalinen kanssakäyminen	3,5	3,7	3,6	4	
Itsellä käytettävissä oleva aika	4,5	4,8	4,6	5	
Terveys ja hyvinvointi	4,2	3,9	4,1	4	
Lapsille ja nuorille sopiva sisältö	2,9	2,5	2,8	3	
Työnantajan tuki (esim. kulttuuriseteli)	3,0	2,8	2,9	3	
Jokin muu, mikä	0,6	0,4	0,5	0	

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, $p < 0,05$), tilastollisesti merkittävä ero (**, $p < 0,01$) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, $p < 0,001$)

3.6. Kulttuuritarjonnan kehittämistarpeet ja osallisuus

Laissa kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) todetaan, että

”Kunnan asukkailla tulee olla mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa kunnan kulttuuritoimintaan ja sitä koskevan päätöksenteon valmisteluun. Kunnan asukkaiden oikeudesta osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan säädetään kuntalain (410/2015) 22 §:ssä”.

Kyselyyn vastanneilta tiedusteltiin heidän näkemyksiään kaupungin kulttuuripalvelujen kehittämisen tarpeista ja siitä, kuinka osallisuutta voitaisiin lisätä. Erilaisia kehittämistoiveita ja -ehdotuksia esitettiin kaikkiaan 69 vastauksessa (paneeli 46, julkinen 23).

Lappeenrantalaiset vastaajat esittivät hyvin monenlaisia kehittämissuhteita. Eniten yksittäisistä kulttuurin muodoista tai kulttuuripalveluista kehittämissuhteita esitettiin musiikkitarjontaan ja teatteriin (molemmat 11 vastausta). Musiikin (ml. tanssi) osalta toivottiin lisää erityisesti kevyen musiikin konserttitarjontaa, sopivia tiloja ja vetovoimaisia esiintyjiä. Teatteriin liittyvät kehittämissuhteet koskivat paitsi teatterin ohjelmiston ja tilojen kehittämistä myös kesä- ja harrastajateatteritoimintaa. Elokuviin osalta toivottiin niin ikään monipuolisempaa tarjontaa (6 vastausta).

”Teatteria voisi kehittää enemmän musiikillisempaan ja menevämpään suuntaan. Yhden nappiosuma-teoksen esittäminen saisi todennäköisesti koko teatterin ”maineen” elpymään ja kuntalaiset ymmärtäen teatterin tärkeyden! Myös kevyen musiikin artistien keikkoja voisi monipuolistaa. Näin kaupunki saisi näkyvyyttä, koska artistit someissaan varmasti mainitsivat keikkailevansa kaupungissa. Uuden monitoimiareenan myötä Lappeenrantaan

saataisi todennäköisesti myös isompia konserttitapahtumia, mikä on pelkästään positiivista kaupungin imagolle.” (J)

”Lappeenrannan teatteri ostoskeskuksessa oli lyhytnäköinen ja typerä ratkaisu. Teatteri- ja kulttuuritalo esim. Pallonlahden rannalla, linnoituksen takavallien luona olisi ollut hieno ja arvokas jatkumo sataman kehittämiseksi. Finnkinon monopoli ja törkeä toiminta ajaa Imatralla elokuviin. Käyhän se niinkin. Lappeenrannassa kulttuuritapahtumista puuttuu kunnianhimoa. Mallia esim. Virolahden Vahtivuoren upeasta kekritapahtumasta.” (J)

”Kaupunginteatteri on vaisu ja vetovoimaton, vaikka on uudet hienot tilat. Ei johdu pelkästään koronasta. Imatralla on eläväisempää. Imatralla myös kesäteatteri on pyörinyt koronasta huolimatta, lpr:ssa ei.” (J)

”Seura/paritanssipaiikkaa Lappeenrannan keskustassa ei ole, eikä tarpeeksi isoa paikkaa, jonne voisi saada nimekkäämpiä orkestereita. (Imatralla kaksikin, kylpylä ja Töllli).” (P)

”Enemmän vetovoimaisia esiintyjä Lappeenrantaan ja esim. Nuijamiehessä jatketaan ensi-ilta elokuvien näyttämistä, sillä se on paljon spesiaalimpaa, kun normaali Finnkinon elokuvateatteri.” (J)

Muista kulttuurilaitoksista vastauksissa mainittiin museo (5 vastausta), jonka osalta ei käynyt ilmi, miten museotoimintaa haluttaisiin kehittää. Yleisellä tasolla haluttiin myös lisää taidenäyttelyitä ja näyttelytiloja (4) tai yleensäkin lisää tapahtumia tai kulttuuria (4). Yksittäisissä vastauksissa toivottiin kouluihin erityisluokkia, aikuisten kurssimuotoista taideopetusta, kirjallisuuspiiritoimintaa ja kirjastojen saavutettavuuden turvaamista eri alueilla.

Matalan kynnyksen osallistavia ja ilmaisia tapahtumia ja palveluita toivoi lisää kaikkiaan kuusi vastaajaa. Erityisesti lapsille ja/tai nuorille suunnatut palvelut tai tilat mainittiin yhdeksässä vastauksessa.

”Kulttuuri kuuluu kaikille! Tulisi luoda mahdollisuuksia siihen, että kaikki pääsevät kokemaan ja näkemään kulttuurin eri muotoja matalalla kynnyksellä.” (J)

”Olisi tärkeää, että lapsilla ja nuorilla olisi matalan kynnyksen mahdollisuus erilaiseen kulttuuritoimintaan, vaikka taidekerhot, musiikkiesiintymiset jne.” (P)

Varsin monessa vastauksessa arvosteltiin kulttuuripalveluista ja -tapahtumista tiedottamista, jota toivottiin kehitettävän (8 vastausta).

”Tiedottaminen ei oikein toimi. Viime viikolla esim. näin mainoksen tulevasta konsertista erään yhdistyksen instagram storeissa, mutta mistään ei löydy lisätietoja esim. ajankohdasta sen jälkeen, kun story hävisi näkyvistä. Kaupungin pitäisi olla mukana järjestämässä tapahtumaa, mutta googlen kautta ei löydy mitään sivuja, eikä yhdistyksen sivuillakaan ilmoiteta tapahtumasta.” (J)

”Lappeenrannan kaupungin somekanavat eivät toimi, niissä pitäisi päivittäin tuottaa monenlaista sisältöä mukaan lukien kulttuuri ja liikunta. Sillä saisi näkyvyyttä kaupunkilaisille ja myös muualta tuleville.” (J)

”Tiedotus yleensäkin. Lehdestä voi usein lukea, mitä oli ei niinkään mitä on tulossa.” (J)

Luonnon ja kulttuurin yhdistämisestä toivottiin uusia avauksia kulttuuritarjonnan kehittämiseen (5 vastausta). Lisäksi peräänkuulutettiin kaupungilta enemmän intoa ja ennakkoluulottomuutta kehittämiseen.

”Toivoisin enemmän ulkosalla/luonnossa järjestettäviä taidetapahtumia, johon vapaa pääsy. Teatterissa voisi olla enemmän musikaaleja (pop-musiikkia).” (P)

”Hyödynnetään enemmän hienoa luontoa.” (P)

”Kaupungin kanssa on vaikea, ellei mahdoton toimia. Apua/tukea ei saa, hinnat lyödään naurettaviksi. Tapahtumat valuvat muualle. Uudet ideat torpataan. Riepotellaan luukulta luukulle.” (P)

Julkiseen kyselyyn vastanneet olivat innokkaampia osallistumaan ja vaikuttamaan Lappeenrannan tulevaisuuden kulttuuritarjontaan ja palveluihin (taulukko 17). Mieluisimpia vaikuttamisen tapoja koskevaan kysymykseen vastasivat ainoastaan ne henkilöt, jotka olivat halukkaita vaikuttamaan kulttuuripalveluihin. Tämän vuoksi kyseisen kysymyksen vastaajamäärät ovat muita kysymyksiä pienemmät (taulukko 18). Niiden osalta, jotka halusivat vaikuttaa kulttuuripalveluiden kehittämiseen, kaikkein mieluisimpia tapoja olisivat erilaiset sähköiset asukaskyselyt ja lomakkeet sekä osallistuminen oman harrastustoiminnan tai -seurojen kautta. Tämän kysymyksen osalta kannattaa erityisesti kiinnittää huomiota siihen, että mieluisimmat vaikuttamisen tavat vaihtelevat suuresti paneelitutkimukseen ja julkiseen kyselyyn vastanneiden välillä. Helpot sähköiset kanavat ja lomakkeet miellyttivät erityisesti paneelitutkimukseen vastanneita. Julkiseen kyselyyn vastanneet olisivat halukkaita kokeilemaan erilaisiakin vaikuttamisen tapoja, kuten osallistuvaa budjetointia. Listan ulkopuolelta itseä kiinnostavina osallistumisen muotoina mainittiin työn kautta osallistuminen ja talkoot.

Taulukko 17. Haluaisitko olla vaikuttamassa kuntasi tulevaisuuden kulttuuritarjontaan ja -palveluihin?

*	Paneelidata, vastaajista %	Julkinen lomake, vastaajista %	Koko aineisto, vastaajista %
Kyllä	27 %	45 %	32 %
En	38 %	27 %	35 %
En osaa sanoa	35 %	27 %	33 %

Taulukko 18. Jos vastasit kyllä, mitkä olisivat sinulle mieluisimmat vaikuttamisen kanavat? Valitse kaikki itsellesi sopivat tavat

	Paneelidata valinnan tehnyt % vastaajista, N=42	Julkinen lomake valinnan tehnyt % vastaajista, N=28	Koko aineiston valinnan tehnyt % vastaajista, N=70	Tilastollisesti merkitsevä ero
Ottamalla suoraan yhteyttä viranhaltijoihin, kunnan valtuutettuihin ja työntekijöihin	19 %	21 %	20 %	
Vastaamalla sähköisiin asukaskyselyihin	71 %	57 %	66 %	
Täyttämällä sähköisiä palautelomakkeita	64 %	36 %	53 %	*
Antamalla palautetta kaupungin kotisivujen kautta	26 %	32 %	29 %	
Järjestämällä itse kulttuuritoimintaa	26 %	32 %	29 %	
Tekemällä tai allekirjoittamalla adresseja, aloitteita ja vetoamuksia	24 %	18 %	21 %	
Osallistumalla asukas-, keskustelu- tai kuulemistilaisuuksiin (esim. paikallisparlamentit)	43 %	32 %	39 %	
Harrastustoiminnan / -seurojen kautta	55 %	61 %	57 %	
Osallistumalla kunnan osallistuvan budjetoinnin toteutukseen (esimerkiksi äänestämällä, mihin yhteisiin kohteisiin rahaa käytetään)	26 %	46 %	34 %	
Osallistumalla erilaisten valtuustojen, neuvostojen tai asukasyhdistysten toimintaan	24 %	32 %	27 %	
Osallistumalla muiden yhdistysten toimintaan	21 %	32 %	26 %	
Muulla tavoin, miten	2 %	7 %	4 %	

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, p<0,05), tilastollisesti merkittävä ero (**, p<0,01) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, p<0,001)

Parhaita keinoja lisätä lappeenrantalaisten osallisuuden tunnetta ja osallistumista kulttuuritarjonnan kehittämiseen olisi vastaajien mukaan kunnan omistamien tilojen luovuttaminen maksutta tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämiseen, tukemalla kuntalaisten toimintaryhmiä tapahtumien järjestämisessä ja tukemalla yhdistyksiä niiden toiminnassa yleisemminkin, tukemalla asukkaiden pienimuotoisia viihtyvyyttä lisääviä hankkeita sekä lisäämällä vapaa-aikatoimen (ml. kulttuuritoimi) toimintaresursseja. Kulttuuripalveluista tiedottamiseen sopivimpina kanavina mainittiin useimmiten sosiaalinen media tai nettisivut, mutta myös esimerkiksi (ilmaisjakelu)lehdet, koska kaikki eivät käytä sosiaalista mediaa. Listan ulkopuolelta osallisuutta lisäävinä asioina mainittiin muun muassa koulujen huomioiminen ja tapahtumajärjestämisen helpottaminen.

”Oikeasti kuuntelemalla” (P)

”Tarjontaa kouluille. Uusia asiakkaita tälle saralle!” (J)

Taulukko 19. Millä keinoilla kunta mielestäsi parhaiten voisi edistää kuntalaisten osallisuuden tunnetta ja osallistumista kulttuuritarjonnan kehittämiseen? Valitse VIISI parasta keinoa.

	Paneelidata valinnan tehnyt % vastaajista	Julkinen lomake valinnan tehnyt % vastaajista	Koko aineiston valinnan tehnyt % vastaajista	Tilastollisesti merkitsevä ero
Nykyistä avoimemmalla ja monipuolisemmalla tiedottamisella. Missä kanavissa?	19 %	32 %	23 %	*
Ottamalla osallistuvan budjetoinnin toimintatavan käyttöön (asukkaat otetaan mukaan yhteisiä verovaroja koskevaan keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon esim. äänestyksin)	43 %	31 %	39 %	
Kohtaamalla kuntalaisia sekä verkossa että kasvotusten	42 %	31 %	39 %	
Tukemalla yhdistyksiä niiden toiminnassa	47 %	66 %	52 %	*
Tukemalla kansalaisten kohtaamispaikkojen toimintaa	44 %	32 %	40 %	
Tukemalla kuntalaisten toimintaryhmiä (esim. yhdistykset, järjestöt) tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämisessä	56 %	57 %	56 %	
Tukemalla asukkaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisääviä hankkeita kaupungin rahoitusosuudella	35 %	36 %	35 %	
Mahdollistamalla kuntalaisten hyväksi tehtävää yhdistysten ja yhteisöjen vapaaehtoistyötä	37 %	31 %	35 %	
Luovuttamalla kunnan omistamia tiloja maksutta tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämiseen	65 %	81 %	69 %	*
Lisäämällä vapaa-aikatoimen (nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimi) toimintaresursseja	59 %	48 %	56 %	
Tukemalla asukkaiden pienimuotoisia asuinympäristöjen viihtyvyyttä lisääviä hankkeita	51 %	53 %	52 %	
Muulla tavoin, miten	4 %	3 %	4 %	

tilastollisesti melkein merkittävä ero (*, p<0,05), tilastollisesti merkittävä ero (**, p<0,01) tai tilastollisesti erittäin merkittävä ero (***, p<0,001)

4. LOPUKSI

Tämän Saimaa-ilmion toteuttaman kuntien kulttuuritutkimuksen tulosten mukaan Lappeenrannan kaupungin asukkaat kokevat kaupungissa olevan nykyisen kulttuuritarjonnan tärkeänä ja ovat nykyiseen tarjontaan myös melko tyytyväisiä. Yleisten kulttuuritarjontaan liittyvien väittämien näkökulmasta vastaajien mukaan parannettavaa kulttuuritarjonnasta löytyisi, mutta yksittäisten kulttuuripalvelujen tasolla kaupunkilaiset olivat suhteellisen tyytyväisiä tarjontaan. Kaupunkilaisten mielestä eniten kehitettävää löytyisi musiikkiin liittyvissä tiloissa ja tarjonnassa. Kuitenkin avoimissa vastauksissa useat vastaajat olivat sitä mieltä, että Lappeenrannan kulttuuritarjonta on monipuolista ja itselle riittävää. Toisaalta kulttuuritarjontaan liittyvien yleisten väittämien vastausten pohjalta on pääteltävissä, että suinkaan kaikki eivät ole tyytyväisiä osallistumisen mahdollisuuksiin tai koe tarjonnan olevan itselle suunnattua. Osittain nämä pienet ristiriitaisuudet johtuvat paneelitutkimuksen ja julkisen kyselyn vastaajien erilaisesta profiilista ja mielenkiinnon kohteista. Julkiseen kyselyyn vastanneet pitivät kulttuuria ja sen osa-alueita tärkeämpänä ja olivat hieman kriittisempiä tarjontaa kohtaan kuin kuluttajapaneelin vastaajat. Tämä johtunee siitä, että julkisessa jaossa olleeseen lomakkeeseen vastasivat ne henkilöt, joita kulttuuri ja luovat alat kiinnostavat ja jotka kuluttavat kulttuuripalveluita keskimääräistä enemmän. Lappeenrannan tapauksessa, kuten useimmissa valtakunnallisissa ja kansainvälisissäkin tutkimuksissa, nämä henkilöt ovat useimmiten keski-ikäisiä tai sitä vanhempia korkeasti koulutettuja naisia. Heidän näkemyksensä kuntien kulttuuripalveluita kehitettäessä ovat kuitenkin arvokkaita, sillä heillä on vahvaa oman käden kokemusta nykyisestä tilanteesta. Heidän vastauksiaan tulkittaessa on kuitenkin hyvä muistaa, että he edustavat vain yhtä väestönosaa. Jos kulttuuripalveluiden käyttäjien joukkoa ja osallisuutta halutaan lisätä, on hyvä etsiä vastauksia ns. tavallisten kansalaisten keskuudesta, jota tässä tapauksessa edustaa paremmin paneelitutkimuksella kerätty aineisto.

Vaikka kyselyihin vastanneet olivat tämänhetkiseen tilanteeseen melko tyytyväisiä, vastaajien selvä viesti oli, että kaupungin kulttuuribudjettia ei ole enää yhtään varaa pienentää. Vapaa-ajan ja kulttuuritoimen toimintaresursseja voisi enemmän hieman lisätä. Alueen sosiaali- ja terveyspalveluiden budjetista ei juurikaan oltu halukkaita ohjaamaan rahaa kulttuuripalveluihin.

Tutkimukseen vastanneiden vastauksista nousi esiin myös kehittämisehdotuksia. Mikään yksittäinen asia ei noussut esiin erityisen ongelmallisena, mutta vastauksissa nousi esiin samankaltaisia piirteitä tarvittavista kehittämisen kohteista. Tärkeimpinä kehittämiskohteina nousivat esiin muun muassa seuraavat asiat:

1. Osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen

Kaikista kahteen kyselyyn vastanneita noin kolmannes haluaisi vaikuttaa enemmän Lappeenrannan tulevaisuuden kulttuuripalveluihin ja -tarjontaan. Tähän helpoimpia ja mielekkäimpiä osallistumisen keinoja olisivat erilaiset helpot ja matalan kynnyksen tavat, kuten erilaiset sähköiset palautekanavat tai oman harrastustoiminnan kautta vaikuttaminen. Näiden kanavien käyttöä kannattaa tehostaa ja viestiä osallistumisen mahdollisuuksista tehokkaammin. Tärkeää on myös oikeasti kuunnella kuntalaisia, jotta heille myös jää tunne, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa asioihin. Kehittämideoita muun muassa tilojen ja tarjonnan sisältöjen suhteen kaupunkilaisilla näyttäisi tämän tutkimuksen tulosten mukaan olevan.

2. Kulttuurin tilat

Kulttuurin käytössä olevien tilojen osalta esitettiin paljon kehittämistoiveita. Yli kaksi viidestä vastaajasta koki, että kuntaan tarvitaan täysin uusia tiloja kulttuurin käyttöön. Uusia tiloja tärkeämpänä asiana pidettiin sitä, että Lappeenrannassa saataisiin avointa kulttuuritilaa erilaisten halukkaiden käyttöön sekä

tyhjen kulttuurille sopivien tilojen kartoittamista. Kaupungilta toivottiin myös ilmaisia tiloja esimerkiksi tilaisuuksien ja tapahtumien käyttöön. Esimerkiksi erilaisille harrastusryhmille, lapsille ja nuorille sekä vapaalle kentälle toivottiin lisää edullisia tiloja. Nuijamiehen kaltaisia pieniä monipuolisia tiloja voisi vastaajien mukaan kaupungissa olla useampikin. Teatterin tilat ovat melko uudet, mutta niiden sijainti kauppakeskuksessa aiheuttaa jonkin verran kritiikkiä. Aineistosta esiin noussut suurin haaste tilojen suhteen vaikuttaisi olevan kunnollisen konserttitalon tai -salin puute. Vastauksissa toivottiin useita erilaisia vaihtoehtoja, yhdistettyä teatteri-/kulttuuritaloa, konserttitaloa tai monitoimiareenaa, johon mahtuisi suuremmatkin konsertit. Yhdistävänä ajatuksena näillä vastauksilla lienee taustalla, että Lappeenrannan orkesterin kotisali eli Lappeenranta-Sali on käytännössä yksi tila kaupungintalon sisällä ja suurille, etenkin kevyen musiikin konserteille tai produktionne se on liian pieni tila.

3. Saavutettavuus

Saavutettavuuteen liittyvä useimmin esiin noussut asia oli viestintä ja tiedottaminen. Väittämien näkökulmasta viestinnässä ei ole erityistä kehitettävää, mutta useammassakin avoimessa vastauksessa nousi esiin tarve paremmalle ja tehokkaammalle tiedottamiselle eri kulttuuritarjonnasta. Sosiaalisen median kanavat ja internet olivat valtaosalle ne mieluisimmat tiedottamisen kanavat, mutta niiden rinnalle tarvitaan edelleen myös perinteisempiä tiedotuskanavia. Etenkin verkossa tapahtuvaa tiedottamista ja viestintää voisi selkeyttää esimerkiksi keskittämällä tiedon kaikista tapahtumista yhteen kanavaan. Nyt Lappeenrannassa näyttää olevan käytössä ainakin kaksi rinnakkaista tapahtumasivustoa. Myös matkailualan näkökulmasta viestinnän selkeyttäminen voisi auttaa nostamaan Lappeenrannan kulttuuritarjonnan paremmin esiin. Ainakin kyselyyn vastanneet kaupunkilaiset tuntuivat olevan sitä mieltä, että nykyisellään Lappeenrannan kulttuuritarjonta ei ole matkailijan näkökulmasta erityisen houkuttelevaa, vaikka tosiasiasa kulttuurikohteita ja -tarjontaa on Lappeenrannassa hyvin tarjolla.

Toinen esiin noussut saavutettavuuteen liittyvä kehitystä vaativa asia oli erilaisten kohderyhmien (etenkin lapset ja nuoret) laajempi huomioiminen kulttuuritarjonnassa ajatuksella kulttuuri kuuluu kaikille. Eri ryhmille olisi hyvä olla erilaisia tavallisia kulttuurin kokeilun ja osallistumisen mahdollisuuksia olemassa mahdollisimman matalalla kynnyksellä.

4. Sisällöt

Avointen kysymysten perusteella monet olivat hyvin tyytyväisiä erilaisiin kaupunkitapahtumiin ja esimerkiksi linnoituksen ja kulttuuriperinnön ympärillä tapahtuviin asioihin. Vastaajien toiveissa olikin, että kaupunkiympäristöä ja Saimaan luonnonympäristöä voitaisiin hyödyntää myös jatkossa entistä tehokkaammin kulttuuritoiminnassa ja -tapahtumissa.

Kulttuuritarjonnan sisältöihin liittyen kehittämisehdotuksia tuli erityisesti musiikkitarjontaan, festivaaleihin ja muuhunkin esittävään taiteeseen liittyen. Monella vastaajalla oli toiveissa esimerkiksi monipuolisempi musiikkitapahtuma- ja konserttitarjonta, mutta myös monipuolisempi teatterin ohjelmisto sekä matalana kynnyksen, etenkin lapsille ja nuorille suunnattu ohjelma ja toiminta.

Kulttuuritarjonnan yhtenä heikkoutena nähtiin tällä hetkellä myös kansainvälisen tarjonnan vähäisyys, sitä toivottiin lisättävän. Luovien alojen toimijoita voisi laajemmin kannustaa muodostamaan yhteyksiä ulkomaille ja tätä kautta mahdollisesti yhdessä tuomaan uudenlaisia ideoita ja ohjelmaa paikkakunnalle.

Lappeenrantalaiset kyselyyn vastanneet pitivät kulttuuria yleisesti tärkeänä ja ymmärsivät kulttuurin laajemmat merkitykset esimerkiksi kuntalaisten hyvinvoinnille. Nykyiseen tarjontaan oltiin kohtalaisen tyytyväisiä, mutta kehittämisen kohteitakin löydettiin esimerkiksi kulttuurin tiloihin ja sisältöihin liittyen. Lappeenrantaan on juuri elokuussa 2021 perustettu uusi kulttuurijohtajan virka ja valittu siihen uusi

kulttuurijohtaja. Hän toivottavasti pystyy työssään paneutumaan tässä kyselyssä esiin nousseisiin haasteisiin ja Lappeenrannan kulttuuritarjonnan kokonaisvaltaiseen koordinointiin. Lappeenrannassa on paljon laadukasta kulttuuritarjontaa ja mahdollisuuksia myös vapaan kentän kulttuuritoimijoille, mutta tiedottamista ja markkinointia etenkin kulttuuritarjonnan ja kohteiden suhteen olisi syytä tehostaa, jos kulttuuritarjonnasta halutaan myös matkailullinen valtti Saimaan luontomatkailun ja rajan ylittävän ostosmatkailun rinnalle.

Lähteet

Honkala, N. & Laitinen, L. (2017). Näkökulmia taiteen ja kulttuurin tutkituista vaikutuksista. Sitra. Ladattavissa: <https://www.sitra.fi/artikkelit/nakokulmia-taiteen-ja-kulttuurin-vaikutuksiin/>

Laki kuntien kulttuuri-toiminnasta 166/2019. Ladattavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190166>

Ruokolainen, O., Sokka, S., Kurlin, A. & Tohmo, T. (2019). Taide- ja kulttuurilaitokset osana Jyväskylän kehitystä ja hyvinvointia. Cuporen julkaisu 56. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. Ladattavissa: <https://www.cupore.fi/fi/julkaisut/cuporen-julkaisut/taide-ja-kulttuurilaitokset-osana-jyvaeskylaen-kehitystae-ja-hyvinvointia>

Tilastokeskus (2021). Kulttuuritilaston taulukkopalvelu. Ladattavissa: https://pxhopea2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/kulttuuritilasto/html/suom0000.htm

TNS Gallup & Suomen kulttuurirahasto (2013). Suomalaisten näkemykset kulttuurista 2013. Ladattavissa: <https://skr.fi/serve/suomalaisten-nakemykset-kulttuurista-tsn-gallup-2013>

Virolainen, J. (2015). Kulttuuriosallistumisen muuttuvat merkitykset. Katsaus taiteeseen ja kulttuurin osallistumiseen, osallisuuteen ja osallistumattomuuteen. Cuporen julkaisu 26. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. Ladattavissa: <https://www.cupore.fi/fi/julkaisut/cuporen-julkaisut/jutta-virolainen-kulttuuriosallistumisen-muuttuvat-merkitykset>